

Програма партнерства Європейської Комісії – Світового банку Частини III для Європи та Центральної Азії
Програмний єдиний донорський трастовий фонд (TF073423) - Програма підтримки управління державними фінансами для України (EUR4PFM) – Компонент 2 Заходів

УКРАЇНА
Управління державними інвестиціями звіт про діагностичне оцінювання

10 лютого, 2023 року
Київ, онлайн подія

This Photo by Unknown Author is licensed under [CC BY-NC-SA](#)

WORLD BANK GROUP

УДІ в Україні з урахуванням зміни клімату

Ірина Щербина

Старший спеціаліст з питань державного сектору,
керівник команди

ЗМІСТ

- 1. Вступ: Чому** урахування зміни клімату (ЗК) є необхідним?
- 2. Методологічний підхід та ситуація в Україні:**
Які підходи до оцінювання та середовище оцінювання?
- 3. Оцінювання за функціями УДІ: Наскільки**
Україна успішна у врахуванні ЗК в УДІ?

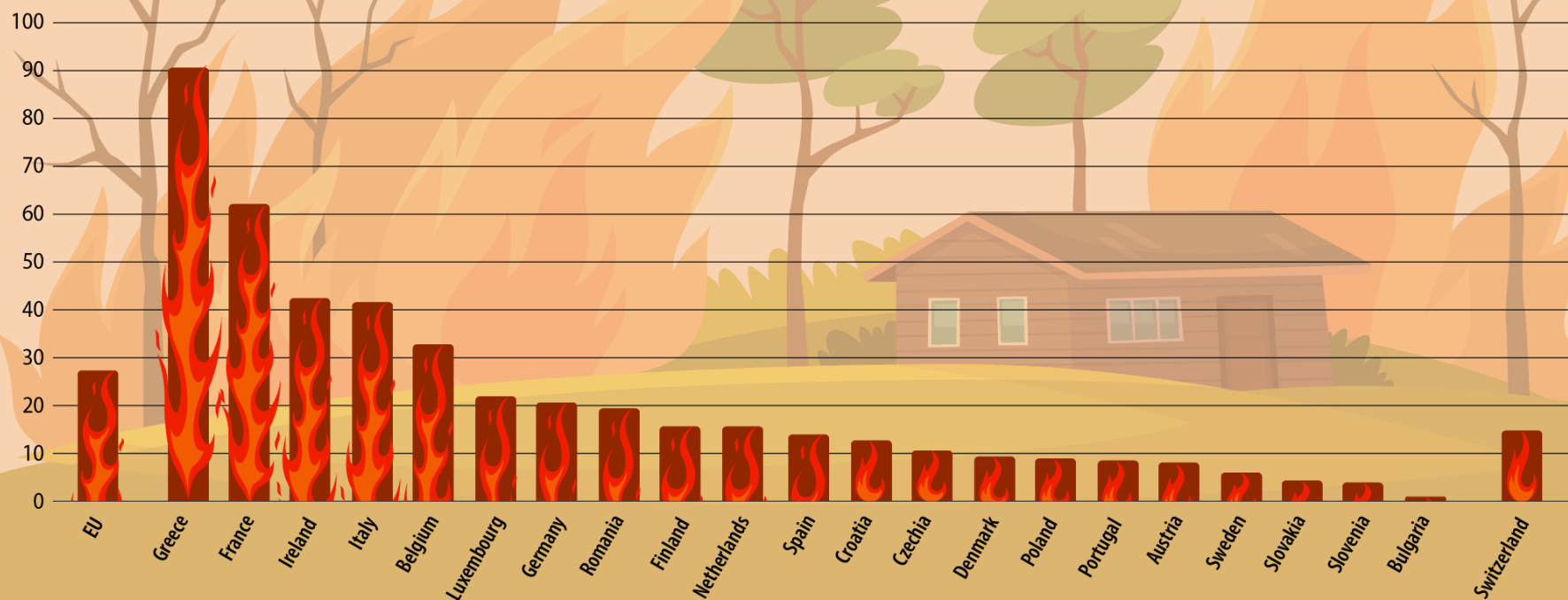
ЧАСТИНА 1: ВСТУП: УРАХУВАННЯ ЗМІНИ КЛІМАТУ В УДІ МАЄ ЗНАЧЕННЯ

ЗМІНА КЛІМАТУ СТАНОВИТЬ ВЕЛИКУ ЗАГРОЗУ. ЗЕМЛЯ ВЖЕ НА 1,1° С ТЕПЛІША, НІЖ НАПРИКІНЦІ ХІХ СТОЛІТТЯ. ЗБИТКИ ВІД ЗМІНИ КЛІМАТУ В ЄС: 145 МЛРД ЄВРО ЗА ДЕСЯТИЛІТТЯ

Climate-related economic losses

(€ per inhabitant)

Estonia, Cyprus, Latvia, Lithuania, Hungary and Malta: data are not available

ec.europa.eu/eurostat

WORLD BANK GROUP
Governance

4 ДЛЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМИ ЗМІНИ КЛІМАТУ: ЗНИЖЕННЯ ВИКИДІВ, СПРИЯННЯ АДАПТАЦІЇ ДО НАСЛІДКІВ, ЩО ВЖЕ МАЮТЬ МІСЦЕ, ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПІРНОСТІ ДО ПОДАЛЬШИХ ЗМІН ПОТРІБНІ РЕСУРСИ ТА НАЛЕЖНІ ІНВЕСТИЦІЇ

Згідно зі Звітом Глобальної комісії з питань економіки та клімату, виданим у 2018 році, протягом наступних 15 років світ повинен буде здійснити значні інвестиції в інфраструктуру, що сягнуть близько 90 трлн доларів США до 2030 року, а забезпечення стійкості цієї інфраструктури матиме вирішальне значення для забезпечення подальшого зростання та процвітання.

При цьому, перехід на низьковуглецевий шлях сталого зростання може принести безпосередню економічну вигоду в розмірі 26 трлн доларів США в період до 2030 року.

РОЛЬ ІНФРАСТРУКТУРИ Є ВАГОМОЮ У РАМКАХ НАСТУПНИХ ДВОХ ВИДІВ ВІДНОСИН:

(i) **зміна клімату** → **інфраструктура**, оскільки державна інфраструктура все більше піддається ризику пошкодження внаслідок стихійних лих, пов'язаних з кліматом, і повинна проектуватися та експлуатуватися з урахуванням цих ризиків;

Стандарти проектування мають враховувати більшу інтенсивність та вищу ймовірність випадків зливових дощів, пожеж, сильного вітру, хвиль спеки чи морозу, а значить і необхідність посилення опірності до наслідків зміни клімату.

(ii) **інфраструктура** → **зміна клімату**, оскільки викиди парникових газів (ПГ) генеруються безпосередньо під час будівництва та експлуатації об'єктів інфраструктури.

- ✓ Наприклад, технікою під час будівництва або тепловою електростанцією, що працює на вугіллі, під час експлуатації.
- ✓ Будівництво нової дороги може призводити до знищення лісів.
- ✓ Будівництво та експлуатація можуть мати також опосередковані наслідки: наприклад, у результаті виробництва сталі та цементу для будівництва чи збільшення кількості транспортних засобів, що працюють на викопному паливі, внаслідок будівництва нової дороги.

ЧАСТИНА 2: МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ТА СЕРЕДОВИЩЕ ОЦІНЮВАННЯ

ОЦІНЮВАННЯ УДІ З УРАХУВАННЯМ ЗМІНИ КЛІМАТУ

ОРГАНІЗОВАНО НАВКОЛО «ОБОВ'ЯЗКОВИХ» ФУНКЦІЙ УДІ, ЩО УЗГОДЖЕНО З CRPFM-5 ТА ПИТАННЯМИ 1–3 INFRAGOV 5

Обов'язкова функція УДІ	Аспект УДІ, що враховує зміну клімату	Об'єкт аналізу	Пов'язані УДІ
1. Настанови щодо інвестування	Стратегічне керівництво з урахуванням кліматичних аспектів	Чи враховано наслідки ЗК у середньострокових і довгострокових стратегічних планах; чи служать ці плани керівництвом для планування розвитку інфраструктури; чи використовуються стратегії, що враховують ЗК, як керівництво для попереднього скринінгу проєктів.	УДІ-1. Галузевий аналіз і планування УДІ-2. Стратегічні плани та рекомендації щодо інвестицій, розробка проєктів та попередній скринінг
2. Оцінка проєктів	Оцінка проєктів з урахуванням кліматичних аспектів	Чи вивчається під час оцінки проєктів аналіз наслідків проєкту для ЗК; чи ідентифікуються ризики проєкту, зумовлені ЗК, та питання опірності проєкту й чи враховуються вони в проєктній документації	УДІ-3. Офіційні процедури та методичні рекомендації щодо оцінки проєктів
4. Відбір проєктів та бюджетний процес	Відбір інвестиційних проєктів з урахуванням кліматичних аспектів	Чи наслідки проєкту для ЗК та ризики, зумовлені ЗК, використовуються як критерії під час відбору проєктів; чи здійснюється чітка ідентифікація проєктів, пов'язаних із ЗК, в бюджеті (маркування ЗК).	УДІ-7. Відбір проєктів та підготовка бюджету
5. Реалізація проєктів	Моніторинг під час реалізації з урахуванням кліматичних аспектів	Чи враховують процедури моніторингу проєктів під час реалізації цілі, показники або заходи, пов'язані з ЗК	УДІ-17. Контроль, моніторинг і звітування: фізичні та фінансові віхи
7. Надання послуг	Моніторинг кліматичних ризиків під час експлуатації	Чи враховують процедури моніторингу проєктів під час експлуатації цілі, показники або заходи, пов'язані з ЗК	УДІ-20. Контроль, моніторинг і звітування: фінансові показники та показники надання послуг УДІ-21. Надання послуг

⁸ ЗАКОНОДАВЧА БАЗА ВКЛЮЧАЄ В СЕБЕ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ЩОДО ДЕРЖАВНИХ ІНВЕСТИЦІЙ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ЗМІННІ ЗК, А ТАКОЖ З ПИТАНЬ ВИКИДІВ ПАРНИКОВИХ ГАЗІВ

Нормативно-правова база регулює, насамперед, питання впливу на навколишнє природне середовище (довкілля), його забруднення, а також опірність активів поточним кліматичним умовам

- потребує висвітлення специфіки ЗК та адаптації інфраструктури до чинників небезпеки, зумовлених ЗК

Законодавство з питань управління ризиком катастроф є більш розвинутим та деталізованим в тому, що стосується врахування небезпеки, яку може спричиняти ЗК

- містить методичні рекомендації, що можуть використовуватись для оцінки ризиків катастроф

Стандарти проєктування інфраструктури в Україні спрямовані на забезпечення опірності будівель і пом'якшення негативного впливу на довкілля

- вони ґрунтуються на історичних даних, у яких наслідки ЗК можуть залишатися неврахованими

Чимало стандартів проєктування та будівництва протягом кількох останніх років було оновлено

- деякі з них залишаються незмінними з 1990-х чи 2000-х років

ЧАСТИНА 3: ОЦІНЮВАННЯ ЗА ФУНКЦІЯМИ УДІ: НАСКІЛЬКИ УКРАЇНА УСПІШНА У ВРАХУВАННІ ЗК В УДІ?

СТРАТЕГІЧНЕ КЕРІВНИЦТВО З УРАХУВАННЯМ КЛІМАТИЧНИХ АСПЕКТІВ

Україна взяла на себе зобов'язання за рядом міжнародних угод, що мають на меті пом'якшення наслідків ЗК та адаптацію до ЗК, а отже й справляють певний вплив на УДІ

- Стратегічні керівні документи, які стосувалися б саме питань УДІ та ЗК мають бути розроблені
- Вимоги щодо відповідності конкретних проєктів міжнародним зобов'язанням у сфері клімату мають бути встановлені

ОЦІНКА ПРОЄКТІВ З УРАХУВАННЯМ КЛІМАТИЧНИХ АСПЕКТІВ

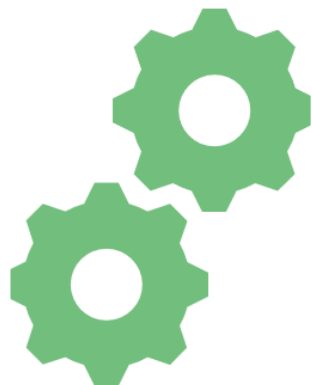
Методичні рекомендації, видані Мінекономіки, вимагають проведення оцінки впливу на довкілля та оцінки ризиків, у тому числі зниження викидів, деякі з яких можуть впливати на ЗК. Оцінка потребує посилення у частині впливу на ЗК, адаптації до зміни клімату чи управління ризиком катастроф

Інформація у проєктних пропозиціях, що подаються до Мінекономіки має бути доповнена посиланнями на ЗК

Законодавча база проєктів ДПП передбачає аналіз впливу на довкілля, але потребує посилення у частині ЗК

ВІДБІР ПРОЄКТІВ З УРАХУВАННЯМ КЛІМАТИЧНИХ АСПЕКТІВ ТА БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС

Критерії оцінки проєктів і методики визначення пріоритетності мають передбачати врахування результатів оцінки ЗК, включаючи вразливість проєкту до кліматичних ризиків та інших питань поводження з ризиком катастроф

Фіскальне планування та бюджетування повинні давати можливість відстежувати видатки, пов'язані зі зміною клімату, в тому числі за інвестиційними проєктами

МОНІТОРИНГ З УРАХУВАННЯМ КЛІМАТИЧНИХ АСПЕКТІВ ПІД ЧАС РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ

Звіти за результатами моніторингу державних інвестиційних проєктів мають висвітлювати питання ЗК, ризик катастроф

Звіти про стан реалізації державних інвестиційних проєктів після завершення інвестиційної фази та введення об'єктів в експлуатацію не складаються

Моніторинг екологічних ризиків і ризиків ЗК під час експлуатації проєктів, включених до бюджету в обхід установленної процедури, не проводиться

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Забезпечити чітке викладення відповідних міжнародних зобов'язань і вимог державної політики в національних стратегічних документах, що є актуальними для державних інвестицій, і містити конкретні посилання на вимоги щодо забезпечення стійкості інфраструктури до ЗК

Оновити Постанову №571 та чинні методичні рекомендації з включенням до них вимоги про оцінку наслідків проєкту для змінних ЗК (викидів ПГ) й суворої вимоги про відповідність конкретних проєктів міжнародним зобов'язанням і політиці у сфері клімату, а також про проведення аналізу стійкості проєкту до впливу ЗК

Зміцнювати критерії ЗК в методиках оцінки проєктів і методиках оцінки впливу на довкілля; розпочати формування перспективної інформації про змінні, що враховуються під час розроблення проєктної документації за проєктом

Розробити настанови та процедури позначення проєктів, що стосуються ЗК, в бюджеті, а також моніторингу змінних ЗК під час реалізації проєкту та експлуатації створених ним об'єктів

ДЕЯКІ КЛЮЧОВІ РІШЕННЯ, ЯКІ МАЮТЬ БУТИ ВЗЯТІ ДО УВАГИ ПРИ СТВОРЕННІ ЕФЕКТИВНОЇ ДЛЯ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ СИСТЕМИ УДІ З УРАХУВАННЯМ ЗМІНИ КЛІМАТУ

Необхідні попередні умови для відновлення інфраструктури

- При застосуванні спрощених методів оцінки проєктів перевіряти, що можливості застосування «відбудови з удосконаленням» були використані, особливо у зв'язку зі зміною клімату, як щодо пом'якшення наслідків зміни клімату, так і адаптації до них.

Пріоритети на короткострокову перспективу та післявоєнний період

- Уповноважити Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів бути основним дорадчим органом з урахування впливу ЗК на УДІ та наслідків УДІ для ЗК;
- Включити до Бюджетного кодексу визначення «видатків, пов'язаних зі зміною клімату» та реалізувати механізм маркування таких видатків у бюджетних програмах;

Пріоритети середньострокового та довгострокового реформування УДІ

- У довгостроковій національній стратегії інвестицій в інфраструктуру враховувати зобов'язання України у сфері ЗК.

